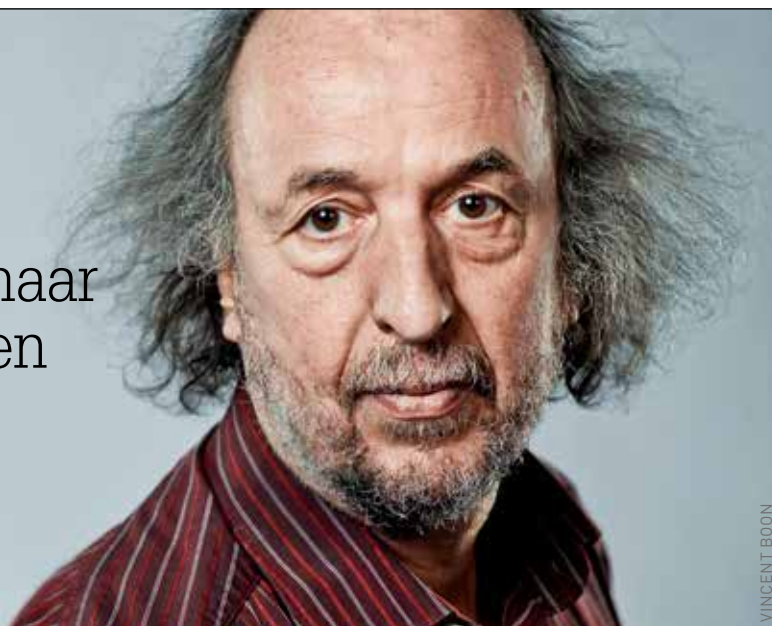

Luc Bonneux

Weerloze mensen doden is immoreel, maar hun levenswil negeren is onethisch

VINCENT BOON

Euthanasie bij dementie

Ik had een ander onderwerp in gedachten, maar de actualiteit van een advertentie over euthanasie bij dementie was dwingend. De tekst van de advertentie, ondertekend door 220 collega's, luidde: 'Een dodelijke injectie geven aan een patiënt met vergevorderde dementie op grond van een wilsverklaring? Aan iemand die niet kan bevestigen dat hij dood wil? Neen, dat gaan wij niet doen. Onze morele weerzin om het leven van een weerloos mens te beëindigen is te groot.' Als ik euthanasie weiger bij demente mensen, is het om een pragmatische reden. Ik durf niet. De paar keren dat ik een opgewonden demente mens onder dwang een kalmerende injectie gaf, vond ik verschrikkelijk. Laat staan dat ik hem voor eeuwig wil kalmeren.

Ik heb echter niet vernomen dat de minister mij of andere artsen euthanasieplicht wil opleggen. Er is geen gewetensnood, wel een retorische truc. Mijn collega's willen euthanasie bij dementie als moreel weerzinwekkend benoemd zien. Ik ben oud genoeg om de morele weerzin tegen de pil te hebben meegemaakt. Het was ooit algemeen bekend, toch bij mannen, dat de pil vrouwen in liederlijke promiscuïteit onderdompelde. Abortus was moord en homoseksualiteit een te behandelen ziekte. Ik heb de ellende van ongewenste zwangerschappen van te dichtbij meegemaakt. Ik herinner me het activisme van bevlogen enkelingen en het zwijgen van het artsenkorps.

De morele weerzin geldt niet voor het negeren van de wilsverklaring. Mijn collega's ontmenselijken de demente mens. Zij verliest niet alleen haar geheugen, ze ontnemen haar ook haar verleden. Ze wordt een leeg blad, zonder zeggenschap overgeleverd aan hun liefdevolle zorgen. Het argument om de wilsver-

klaring te negeren is: 'Wij, deskundige artsen, weten beter. U hebt geen idee hoe het is dement te zijn en u kunt daar dus niet over oordelen.' Het is niet zo erg, uit uw huis gehaald te worden en opgesloten, uw spiegelbeeld voor uw dochter houdend maar uw dochter niet herkenkend, een woordenstroom uitbrakend die door niemand wordt begrepen.

Er bestaat een krachtig gedachtenexperiment over. Veronderstel dat de demente persoon gedurende één dag al haar cognitieve vermogens terugkrijgt. Zij beleeft bewust de toestand waarin zij de afgelopen dagen leefde. De volgende dag is ze haar cognitieve vermogens weer verloren. De beslissing die zij die bewuste dag zou nemen: dat is de ethisch juiste. Ai. Hoeveel zouden een voortgezet bestaan in dementie verkiezen boven een goede dood? Het is een duivels dilemma: weerloze mensen doden is immoreel; maar hun levenswil negeren is onethisch.

Hoe vaak zeggen familieleden van demente mensen niet: dit had mijn vader/moeder nooit gewild. Het is vreselijk arrogant dit te ontkennen. Het is deze grondstroom, die aan het maatschappelijk debat over euthanasie bij dementie trekt. Tijdig uit het leven stappen klinkt mooi. Maar wanneer is tijdig niet te vroeg en niet te laat? Kunnen we dit verwachten van de eenvoudige medemens, of is dit slechts een voorrecht voor de hogeschoolde? Wij, het volk van de lage landen, hebben artsen een prachtige wet gegeven die euthanasie mogelijk maakt. Wij, het volk, willen de laatste wil van een medemens erkennen. We zoeken een uitweg uit het duivelse dilemma, voorzichtig tastend. Collega's, verschans je niet op morele hoogvlakten. Maar voel je ook tot niets verplicht. ■